

VODIČ ZA PRISTUP IZVORIMA FINANSIRANJA

Decembar, 2022.

Projekat kofinansira Evropska unija

2014-2020

ENHANCE
PODRŠKA ZA UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI I ZAPOSŁJAVANJA

ENHANCE

PODRŠKA ZA UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI I ZAPOSŁJAVANJA

Projekat kofinansira Evropska unija

Projekat ENHANCE
Branislava Đurđevića 10/4, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel: +387 33 566 311, fax: +387 33 217 783
info@kfbih.com; www-kfbih.com

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
CHAMBER OF COMMERCE OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY OF SERBIA

Regional Chamber of Commerce and Industry
of the Chamber Administrative District

ENERGIS

Naziv: Vodič za pristup izvorima finansiranja

Izdavač: Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine

Autor teksta: Projektni tim Sarajevske regionalne razvojne agencije SERDA

Naslovna strana, izvor fotografije: www.blog.planview.com/why-organizations-need-project-management/

Projekat "Podrška za unapređenje konkurentnosti i zapošljavanja-ENHANCE", sufinansira Evropska unija u okviru finansijskog instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II) kroz Program prekogranične saradnje Srbija - Bosna i Hercegovina 2014-2020. Ugovor za sufinansiranje sredstvima Evropske unije potpisan je sa Ministarstvom finansija Republike Srbije – Sektorom za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije.

Cilj projekta je jačanje ekonomskog rasta i održivih mogućnosti zapošljavanja u industrijskim malim i srednjim preduzećima (MSP) na prekograničnom području Sarajevske makroregije i Zlatiborskog okruga kroz razvoj kapaciteta za procjenu tržišta, inovacija, brendiranja, te saradnju i komercijalizaciju MSP iz sektora drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije. Projekat implementira Privredna/Gospodarska komora Federacije Bosne i Hercegovine u saradnji sa Regionalnom privrednom komorom Zlatiborskog upravnog okruga i udruženjem Energis.

Vodič za pristupe izvorima finansiranja namijenjen je firmama iz drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije koje izvoze ili imaju potencijal za izvoz svojih proizvoda i/ili usluga na inotrižišta. Vodič pruža praktične informacije dostupnim izvorima finansiranja, osnovnim informacijama o načinu apliciranja na lokalnom, regionalnom nivou kao i mogućnost finansiranja putem apliciranja na EU fondove ili slične fondove.

Projekat kofinansira Evropska unija

SADRŽAJ

VRSTE FINANSIRANJA	6
IZVORI FINANSIRANJA	8
PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA	9
PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA U BOSNI I HERCEGOVINI	9
PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA U REPUBLICI SRBIJI	11
FINANSIRANJA FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	16
FINANSIRANJE PREDUZEĆA U BiH	16
FINANSIRANJE PREDUZEĆA U REPUBLICI SRBIJI	22
MEĐUNARODNI IZVORI FINANSIRANJA	28
OSTALI IZVORI FINANSIRANJA	40

Projekat kofinansira Evropska unija

Ovaj vodič daje prikaz potencijalnih domaćih i inostranih izvora finansiranja koje vam stavlja na raspolaganje i nove mogućnosti kao što su:

- uvid u aktuelne konkurse sa podacima i praktičnim uputstvima o uslovima za apliciranje;
- uvid u bazu međunarodnih i domaćih izvora finansiranja sa osnovnim podacima o vrstama podrške koju pružaju, oblastima koje podržavaju, potencijalnim korisnicima, geografskoj oblasti delovanja i sl.;
- brza i jedonostavna pretraga donatora i konkursa

Vodič je osmišljen sa idejom da se na jednom mestu sakupe svi podaci o raspoloživim konkursima i fondovima međunarodnih i domaćih donatora, kao i državnih institucija.

Projekat kofinansira Evropska unija

VRSTE FINANSIRANJA

FINANSIRANJE METALSKE/DRVNE/PREHRAMBENE PROIZVODENJE

Finansiranje drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije odnosi se na posebne finansijske linije koje uključuju preradu drveta, metala i proizvodnju hrane u svoje kriterije prihvatljivosti ili namjenu, ali nude povoljnije kreditne uslove u odnosu na tradicionalne kreditne proizvode po nižoj kamatnoj stopi ili sa dužim rokom otplate. Trenutno ne postoje posebne kreditne linije pod nazivom za drvo, za metal ili prehrambenu industriju, međutim, kompanije iz ovih sektora mogu se prijaviti za ove programe.

STANDARDNI BANKARSKI PROIZVODI

Standardni bankarski proizvodi uključuju ponudu standardnih proizvoda kao što su krediti, kartice, garancije, akreditivi i lizing, koji predstavljaju standardnu ponudu po tržišnim kreditnim uslovima. Sve poslovne banke nude standardne proizvode koji bi mogli da budu dostupni drvnom, prehrambenom i metaloprerađivačkom sektoru.

FINANSIRANJE PREDUZEĆA

Finansiranje preduzeća uključuje posebne finansijske linije dostupne za započinjanje poslovne aktivnosti u bilo kojem sektoru i preduzeća mogu imati koristi od njih.

LIZING PROIZVODI

Lizing proizvodi uključuju ponudu standardnih proizvoda lizinga, poput finansijskog i operativnog lizinga vozila i opreme.

Projekat kofinansira Evropska unija

POSEBNE FINANSIJSKE LINIJE

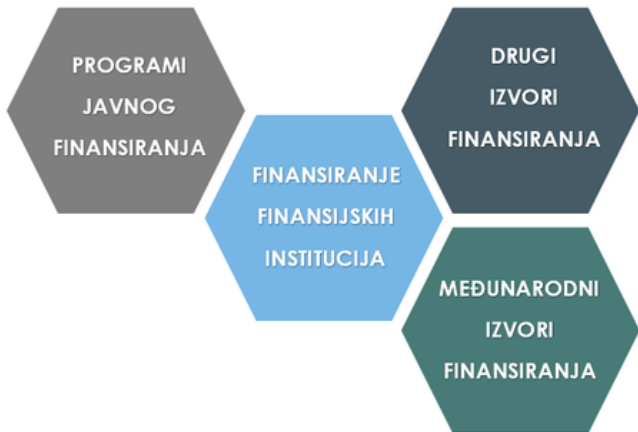
Posebne finansijske linije su one linije koje u svojim kriterijumima podobnosti ne ciljaju posebno određeni sektor, već imaju za cilj ublažavanje društvenih problema, npr. rodna pitanja, energetska efikasnost itd. Preduzeća iz drvnog, prehrambenog i metaloprerađivačkog isektora mogu se prijaviti za ove kredite ako ispunjavaju posebne zahtjeve objavljene za odgovarajući program.

BESPOVRATNO FINANSIRANJE I SUBVENCIONIRANJE

Posebne finansijske linije vlada na različitim nivoima (nacionalni, entitetski, kantonalni i opštinski), nevladine organizacije dodjeljuju sredstva putem bespovratnog finansiranja i subvencija za podršku MSP iz drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije.

Projekat kofinansira Evropska unija

IZVORI FINANSIRANJA

Projekat kofinansira Evropska unija

PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA

PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Vlade na različitim nivoima (državne, entitetske, kantonalne i općinske) dodjeljuju sredstva za podršku malim i srednjim preduzećima iz oblasti drvoprerađivačke, metalske i prehrambene industrije. Nadležna ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta ili ekonomije iz oba entiteta, kao i na kantonalnom nivou, različite organizacije objavljuju svoje programe podrške poduzetništvu. U Federaciji BiH ne postoji jedinstven registar podsticaja u vidu javno dostupne baze podataka, dok u Republici Srpskoj postoji registar podsticaja u vidu elektronske baze o sredstvima za podsticaje privredi Republike Srpske koji se dodjeljuje kako na republičkom tako i na lokalnom nivou. Cilj uspostavljanja registra je bolja koordinacija i razmjena informacija između institucija koje dodjeljuju podsticaje, javni uvid u dostupnost podsticaja i kvalitetna statistička osnova za potrebe institucija.

Više na sljedećoj poveznici : <https://regpodsticaja.vladars.net/>

Entitet	Ustanova	Poveznica za dodatne informacije
Federacija Bosne i Hercegovine	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom	www.fond.ba

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Ustanova	Poveznica za dodatne informacije
Republika Srpska	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida	www.fondinvrs.org
Republika Srpska	Ministarstvo privrede i poduzetništva	www.vladars.net
Federacija Bosne i Hercegovine	Razvojna banka FBiH	www.rfbbih.ba
Federacija Bosne i Hercegovine	Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	www.fmrpo.gov.ba
Federacija Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	www.fmpvs.gov.ba
Federacija Bosne i Hercegovine	Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo	www.mp.ks.gov.ba
Federacija Bosne i Hercegovine	Ministarstvo privrede Bosnansko-podrinjskog kantona	www.mp.bpkg.gov.ba
Federacija Bosne i Hercegovine	Ministarstvo privrede Srednjobosanskog kantona	www.mgpsbk-ksb.com.ba

Projekat kofinansira Evropska unija

PROGRAMI JAVNOG FINANSIRANJA U REPUBLICI SRBIJI

Vlada Republike Srbije pruža finansijsku i nefinansijsku podršku privredi direktno preko pojedinih ministarstava i indirektno preko institucija koje je osnovala sa ciljem ekonomskog razvoja kao što su Fond za inovacionu djelatnost, Fond za razvoj, Razvojna agencija Srbije, Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza.

Ustanova	INFO	Poveznica za dodatne informacije
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	<ul style="list-style-type: none"> Javni poziv za učešće u sredstvima Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja u 2022. godini Najbolja tehnološka inovacija 	<p>www.mpn.gov.rs</p> <p>www.inovacija.org</p>
Ministarstvo privrede	<ul style="list-style-type: none"> Javni poziv za dodelu bespovratnih sredstava u okviru programa "Srbija i EU - Opema za privredu" 	<p>www.privreda.gov.rs</p>

Projekat kofinansira Evropska unija

Ustanova	INFO	Poveznica za dodatne informacije
Ministarstvo privrede	<ul style="list-style-type: none"> • Javni poziv za dodelu bespovratnih sredstava u okviru programa podsticanja preduzetništva kroz finansijsku podršku za početnike u poslovanju u 2022. godini; • Javni poziv za dodelu bespovratnih sredstava u okviru programa podsticanja preduzetništva kroz finansijsku podršku za žene početnice i mlade u 2022. godini; • Javni poziv za prijavu projekata za program podrške razvoju poslovne infrastrukture za 2022. godinu	www.privreda.gov.rs
Ministarstvo privrede u saradnji sa fondom za razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Javni poziv za dodelu bespovratnih sredstava u okviru programa podsticanja preduzetništva kroz razvojne projekte u 2022. godini	www.fondzarazvoj.gov.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Ustanova	INFO	Poveznica za dodatne informacije
Kabinet ministra za inovacije i tehnološki razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Program podrške otvaranju regionalnih inovacionih i msart siti centara; • Program za promociju i popularizaciju inovacija i inovacionog preduzetništva; • Program za promociju i popularizaciju ženskog inovacionog preduzetništva; • Program podrške podizanju inovacionih kapaciteta jedinica lokalne samouprave na teritoriju Republike Srbije 	www.inovacije.gov.rs
Fond za inovacionu delatnost	<ul style="list-style-type: none"> • Program ranog razvoja; • Program za sufinansiranje inovacija; • Program saradnje nauke i privrede; • Program TTF; • Inovacioni vaučeri; • Dokaz koncepta; 	www.inovacije.gov.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Ustanova	INFO	Poveznica za dodatne informacije
Fond za inovacionu delatnost	<ul style="list-style-type: none"> • Katapult; • Pametni početak 	www.inovacije.gov.rs
Fond za razvoj Republike	Programi: <ul style="list-style-type: none"> • Za mikro, mala i srednja preduzeća i velika preduzeća; • Za preduzetnike; • Kratkoročni krediti; • Krediti za mikro, mala i srednja preduzeća i velika preduzeća za održavanje tekuće likvidnosti; • Start-up krediti 	www.fondzarazvoj.gov.rs
Razvojna agencija Srbije (RAS)	Programi: <ul style="list-style-type: none"> • Program podrške inovativnim MMSP; 	www.ras.gov.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Ustanova	INFO	Poveznica za dodatne informacije
Razvojna agencija Srbije (RAS)	<ul style="list-style-type: none"> • Program podrške projektima za unapređenje ekonomskog razvoja; • Program podrške početnicima za započinjanje posla – start up; • Program podrške privrednim društvima za ulazak u lance dobavljača multinacionalnih kompanija u 2020. godini; • Program podrške malim preduzećima za nabavku opreme 	www.ras.gov.rs
Nacionalna služba za zapošljavanje	Moja prva plata	www.ncz.gov.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

FINANSIRANJA FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

FINANSIRANJE PREDUZEĆA U BIH

Finansiranje **drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije** odnosi se na posebne finansijske linije koje uključuju drveni, prehrambeni i metaloprerađivački sektor u svoje kriterijume prihvatljivosti ili namjenu, ali nude povoljnije kreditne uslove u odnosu na tradicionalne kreditne proizvode po nižoj kamatnoj stopi ili sa dužim rokom otplate. Izvori posebno najavljuju uslove za svaki program. Sada ne postoje posebne kreditne linije pod nazivom za drvo, metal ili prehranu međutim, kompanije iz turističkog sektora mogu se prijaviti za ove programe.

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Federacija BiH	BBI Bank	Turska finansijska linija	www.bbi.ba
Federacija BiH	Intesa Sanpaolo bank	EIB kreditna linija	www.intesasanpaolobanka.ba
Federacija BiH	Procredit bank	EIB kreditna linija	
Federacija BiH	Raiffeisen bank	EIB kreditna linija	www.raiffeisenbank.ba
Republika Srpska	Addiko bank	Zajmovi za preduzetnike i preduzeća – Fondovi IRBRS	www.addiko-rs.ba

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Republika Srpska	BPŠ Banka	Zajmovi za preduzetnike i preduzeća – Fondovi IRBRS	www.bpsbl.com
Republika Srpska	MF Banka	Zajmovi za preduzetnike i preduzeća – Fondovi IRBRS	www.mfbanka.com
Republika Srpska	NLB Banka	Zajmovi za preduzetnike i preduzeća – Fondovi IRBRS	www.nlb-rs.ba

Finansiranje novoosnovanih preduzeća uključuje posebne finansijske linije dostupne za započinjanje poslovne aktivnosti u bilo kojem sektoru te preduzeća iz drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije mogu imati koristi od njih.

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Federacija BiH	Privredna banka Sarajevo	Finansiranje novoosnovanih preduzeća	www.bbi.ba
Federacija BiH	Union banka	SERDA kreditno garatni fond	www.intesasanpaolobanka.ba
Federacija BiH	Procredit bank	DFC/SIDA Garantna linija za dijasporu	www.procreditbank.ba
Republika Srpska	MF Banka	Zajmovi za početak poslovnih aktivnosti	www.mfbanka.com

Posebne finansijske linije su one linije koje u svojim kriterijumima podobnosti ne ciljaju posebno određeni sektor, već imaju za cilj ublažavanje društvenih problema, npr. rodna pitanja, energetska efikasnost i slično.

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Federacija BiH	BBi Bank	Finansijska linija Općine Ilijaš	www.bbi.ba
Federacija BiH	BBi Bank	Finansijska linija Općine Centar Sarajevo	www.bbi.ba
Federacija BiH	Intesa Sanpaolo bank	EBRD kreditna linija	www.intesasanpaolobanka.ba
Federacija BiH	Procredit bank	CEB Kreditna linija	www.procreditbank.ba

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Federacija BiH	Procredit bank	Garantna linija DFC/SIDA Diaspora	www.procreditbank.ba
Federacija BiH	Procredit bank	EIF Garantni fond InnovFin	www.procreditbank.ba
Federacija BiH	Procredit bank	Garantni fond FBiH	www.procreditbank.ba
Federacija BiH	Raiffeisen bank	EBRD kreditna linija – žene u biznisu	www.raiffeisenbank.ba
Federacija BiH	Raiffeisen bank	Kreditni za energetske efikasnost	www.raiffeisenbank.ba
Federacija BiH	Sparkasse bank	EBRD Kreditna linija	www.sparkasse.ba
Federacija BiH	Sparkasse bank	EIF Garantni fond InnovFin	www.sparkasse.ba
Federacija BiH	Sparkasse bank	USAID kreditna linija	www.sparkasse.ba
Federacija BiH	Unicredit bank	IFC kreditna linija	www.unicredit.ba
Federacija BiH	Union bank	Revolving fond za zaštitu životne sredine	www.unionbank.ba
Federacija BiH	Union bank	SERDA kreditno garatni fond	www.unionbank.ba
Republika Srpska	MF Bank	Dugoročni krediti	www.mfbanka.com

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Banka	Poveznica za dodatne informacije	
Republika Srpska	Addiko bank	Garantni fondovi	www.addiko-rs.ba
Republika Srpska	Unicredit bank	EIF Garantni fond InnovFin	www.unicreditbank-bl.ba
Republika Srpska	Unicredit bank	EBRD kreditna linija – žene u biznisu	www.unicreditbank-bl.ba

Prekoračenje je kredit odobren preko transakcijskog računa namijenjen za kratkoročno finansiranje tekuće likvidnosti radi premoštavanja finansijskog jaza kada su tekuće finansijske obaveze veće od tekućeg prihoda, ili za finansiranje drugog obrtnog kapitala.

Entitet	Banka	Prekoračenje za	Poveznica za dodatne informacije
Federacija BiH	Addiko Bank	MSME	www.addiko-fbih.ba
Federacija BiH	ASA Bank	MSME	www.asabanka.ba
Federacija BiH	BBi Bank	MSME	www.bbi.ba
Federacija BiH	Intesa Sanpaolo bank	CRAFTS, SMALL	www.intesasanpaolobanka.ba
Federacija BiH	Procredit bank	MSME	www.procreditbank.ba

Projekat kofinansira Evropska unija

Entitet	Banka	Prekoračenje za	Poveznica za dodatne informacije
Federacija BiH	Raiffeisen bank	CRAFTS, MICRO, MEDIUM, SMALL	www.raiffeisenbank.ba
Federacija BiH	NLB Bank	MSME	www.nlb-fbih.ba
Federacija BiH	Privredna banka Sarajevo	MSME	www.pbs.ba
Federacija BiH	Sparkasse bank	MSME	www.sparkasse.ba
Federacija BiH	Unicredit bank	MSME, CRAFTS	www.unicredit.ba
Federacija BiH	Union bank	MSME	www.unionbank.ba
Federacija BiH	Union bank	SERDA kreditno garatni fond	www.unionbank.ba
Republika Srpska	MF Bank	MSME	www.mfbanka.com
Republika Srpska	Addiko bank	MSME	www.addiko-rs.ba
Republika Srpska	Unicredit bank	CRAFTS, MSME, MEDIUM	www.unicreditbank-bl.ba
Republika Srpska	BPŠ Bank	MSME	www.bpsbl.com

Projekat kofinansira Evropska unija

FINANSIRANJE PREDUZEĆA U REPUBLICI SRBIJI

Finansiranje **drvne, prehrambene i metaloprerađivačke industrije** odnosi se na posebne finansijske linije koje uključuju drvni, prehrambeni i metaloprerađivački sektor u svoje kriterijume prihvatljivosti ili namjenu, ali nude povoljnije kreditne uslove u odnosu na tradicionalne kreditne proizvode po nižoj kamatnoj stopi ili sa dužim rokom otplate. Izvori posebno najavljuju uslove za svaki program. Sada ne postoje posebne kreditne linije pod nazivom za drvo, metal ili prehranu međutim, kompanije iz turističkog sektora mogu se prijaviti za ove programe.

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Erste Bank	Krediti za registrovana poljoprivredna gazdinstva	www.erstebank.rs
Erste Bank	Reprogram poljoprivrednih kredita u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije	www.erstebank.rs
Adikko bank	Namjenski krediti za poljoprivredu DFC i USAID	www.adikko.rs
Banca Intesa	Intesa farmer krediti	www.bancaintesa.rs
Banka poštanksa štedionica	Gotovinski krediti za poljoprivrednike	www.posted.co.rs
Halkbanka	Reprogram poljoprivrednih kredita u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije	www.halkbank.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Finansiranje novoosnovanih preduzeća uključuje posebne finansijske linije dostupne za započinjanje poslovne aktivnosti u bilo kojem sektoru i turistička preduzeća mogu imati koristi od njih.

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Eurobank direktna	Program za nabavku opreme	www.eurobank-direktna.rs
Halkbanka	Start-up krediti	www.halkbank.rs
Erste banka	Korak po korak za start up preduzeća	www.erstebank.rs

Posebne finansijske linije su one linije koje u svojim kriterijumima podobnosti ne ciljaju posebno određeni sektor, već imaju za cilj ublažavanje društvenih problema, npr. rodna pitanja, energetska efikasnost itd. Preduzeća iz drvnog, metalnog i prehrambenog sektora mogu se prijaviti za ove kredite ako ispunjavaju posebne zahtjeve objavljene za odgovarajući program.

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Adikko Bank	Zeleni kredit	www.adikko.rs
Adikko Bank	Kredit za investicije	www.adikko.rs
AIK Banka	Kredit za poslovanje i obrtna sredstva	www.aikbanka.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Api bank Beograd	Kredit za obrtna sredstva	www.apibank.rs
Banca Intesa	EIF COSME kredit	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIF Garantni fond InnovFin	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EBRD kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIB kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIB Alpeks kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banka poštanska štedionica	Krediti za razvoj romskog preduzetništva	www.posted.co.rs
Expobank Beograd	Krediti za obrtna sredstva, kredit za kupovinu opreme i vozila	www.expobank.rs
Erste bank	Linije za razvoj poljoprivrede „Naše selo“	www.erstebank.rs
Erste bank	Linija za proširenje poslovanja, proizvodnih kapaciteta ili modernizaciju opreme	www.erstebank.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Api bank Beograd	Kredit za obrtna sredstva	www.apibank.rs
Banca Intesa	EIF COSME kredit	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIF Garantni fond InnovFin	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EBRD kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIB kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banca Intesa	EIB Alpeks kreditna linija	www.bancaintesa.rs
Banka poštanska štedionica	Krediti za razvoj romskog preduzetništva	www.posted.co.rs
Expobank Beograd	Krediti za obrtna sredstva, kredit za kupovinu opreme i vozila	www.expobank.rs
Erste bank	Linije za razvoj poljoprivrede „Naše selo“	www.erstebank.rs
Erste bank	Linija za proširenje poslovanja, proizvodnih kapaciteta ili modernizaciju opreme	www.erstebank.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Halkbanka	SEF kreditna linija	www.halkbank.rs
Halkbanka	Fond revolving kredita EAR sa Narodnom bankom Srbije	www.halkbank.rs
Komercijalna banka	ESG investicioni kredit	www.nlbkb.rs
3 Banka	Kreditni za poljoprivrednike; Agro EaSI kredit	www.3bank.rs
3 Banka	Kreditni za male biznise, EaSI Biznis linija	www.3bank.rs
OTP Banka	Linije za razvoj poljoprivrede	www.otpbanka.rs
Procredit Bank	Linija za nabavku solarnih panela	www.procreditbank.rs
Procredit Bank	Linije za poljoprivredu	www.procreditbank.rs
Procredit Bank	Bespovratna sredstva za nove mašine	www.procreditbank.rs
Procredit Bank	USAID garantni fond	www.procreditbank.rs
Raiffeisen bank	EIB kreditna linija	www.raiffeisenbank.rs
RBA Banka	EIB kreditna linija	www.rbabanka.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Unicredit bank	EIF Garantni fond InnovFin	www.unicreditbank.rs
Unicredit bank	EBRD kreditna linija – žene u biznisu	www.unicreditbank.rs

Prekoračenje je kredit odobren preko transakcijskog računa namijenjen za kratkoročno finansiranje tekuće likvidnosti radi premošćivanja finansijskog jaza kada su tekuće finansijske obaveze veće od tekućeg prihoda, ili za finansiranje drugog obrtnog kapitala.

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Addiko Bank	Kreditni za obrtna sredstva	www.addiko.rs
Addiko Bank	Eskont menica	www.addiko.rs
Addiko Bank	Overdraft	www.addiko.rs
Addiko Bank	Višenamenska linija	www.addiko.rs
Api bank Beograd	Okvirno obnovljivi kredit	www.apibank.rs
AIK Banka	EIF Garantni fond InnovFin	www.aikbanka.rs
Expobank	Dozvoljeno prekoračenje	www.expobank.rs

Projekat kofinansira Evropska unija

Banka		Poveznica za dodatne informacije
Halkbanka	Krediti za obrtna sredstva	www.halkbank.rs
OPT Banka		www.otpbanka.rs
Raiffeisen bank	Kratkoročno finansiranje	www.raiffeisenbank.rs

MEĐUNARODNI IZVORI FINANSIRANJA

Izvori EU fondova se realizuju kroz nekoliko programa podrške privredi i to Horizont2020, Kozme, IPARD, VB EDIF itd. Obim finansiranja dostupan putem EU fondova je značajan, a sam proces apliciranja se najčešće realizuje putem posrednika - nadležnih ministarstava, finansijskih institucija i sl.

HORIZON 2020

Program Horizon 2020 ima za cilj da podigne nivo unapređenja evropske naučne baze i obezbedi siguran tok svetskih istraživanja i time osigura dugoročnu konkurentnost na tlu Evrope. Kroz ovaj projekat daje se podrška najboljim idejama i razvijanju talenata širom Evrope, istraživačima se pruža pristup savremenoj infrastrukturi za prioriteta istraživanja, Evropu čini atraktivnom lokacijom za najbolje svetske istraživače.

Projekat kofinansira Evropska unija

Finansiranje projekata se fokusira na sljedeće društvene izazove:

1. Zdravlje, demografske promjene i kvalitet života;
2. Sigurnost hrane, održiva poljoprivreda i šumarstvo, istraživanje mora, pomorstva i unutarnjih voda i bioekonomija;
3. Sigurna, čista i efikasna energija;
4. Pametan, zeleni i integrirani promet;
5. Klimatska aktivnost, okolina, učinkovitost resursa i sirovine;
6. Evropa u promjenjivom svijetu – uključiva inovativna i promišljena društva;
7. Sigurno društvo.

KAKO DOBITI FINANSIJSKA SREDSTVA?

Informacije o područjima u kojima će se finansirati projekti se mogu naći na tzv. "Portal za učesnike" - Participant portal - <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/h2020-sections>

Portal daje pregled poziva za dostavu projektnih prijedloga koji se objavljuju u toku godine. Na program mogu konkurisati: MSP, naučnoistraživačke institucije, sva pravna i fizička lica u Evropi i šire.

Više o HORIZON 2020: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>.

Projekat kofinansira Evropska unija

BIH kontakt podatci

Državna mreža kontakt osoba za H2020 – NCP BiH

www.ncp.ba

Kontakt osoba za MSP:

Zoran Dimitrijević

Agencija za ekonomski razvoj općine Prijedor PREDA-PD

e-mail: zoran.dimitrijevic@preda.rs.ba

SRBIJA kontakt podatci

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd

e-mail: viktor.nedovic@mpn.gov.rs

www.horizon2020.mpn.gov.rs

PROGRAM SINGLE MARKET

Program Single Market ima za cilj unaprijediti unutaršnje tržište, poboljšati konkurentnost preduzeća s posebnim naglaskom na mala i srednja preduzeća, osigurati efikasno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta putem postupaka standardizacije, podsticati interese potrošača i osigurati visok nivo zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda, doprinijeti visokom nivou zdravlja ljudi, životinja i bilja u cijelom prehrambenom lancu i u povezanim oblastima.

Program Single Market je moderan, jednostavan i fleksibilan i njime se objedinjuje širok raspon aktivnosti koje su se prethodno finansirale odvojeno. U njemu se zaokružuju aktivnosti finansirane u okviru pet prethodnih programa u područjima konkurentnosti preduzeća, zaštite potrošača, potrošača i krajnjih korisnika finansijskih usluga, donošenja politika u području finansijskih usluga i u

Projekat kofinansira Evropska unija

Cilj programa je poboljšati funkcionisanje i bolje koordinisanje akcija na jedinstvenom tržištu, te postići bolju vrijednost za novac i osigurati veću vidljivost jedinstvenog tržišta. Ukupan budžet ovog programa za programski period 2021. – 2027. iznosi četiri milijarde eura.

Za više informacija o programu Single Market, molimo posjetite sljedeću web stranicu:

https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_hr.

IPA III

Instrument za pretprikladnu pomoć (IPA) je program bespovratne finansijske pomoći Evropske unije koja pruža finansijsku i tehničku podršku za dalji razvoj reformi u toku procesa proširenja državama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo. IPA fond razvija kapacitete država tokom procesa pristupanja koji se odražava i u napredovanju celokupnog regiona.

IPA III je strateški usmjerena na vladavinu prava i poštovanje osnovnih vrijednosti, jačanje demokratskih institucija, reformu javne uprave, promociju ekonomskog upravljanja i konkurentnosti, bez posebnih izdvajanja sredstava za svaku od država korisnica. Sredstva iz IPA III će, također, biti dostupna za projekte namijenjene održivom ekonomskom oporavku te iz oblasti energije, prometa, zaštite okoliša, klimatskih promjena i digitalne transformacije.

Projekat kofinansira Evropska unija

Korisnici IPA III su Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo*, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska. IPA III će stupiti na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Evropske unije, a primjenjuje se retroaktivno od 1. januara 2021. godine.

Za više informacija molimo da posjetite sljedeće linkove:

- https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/overview-instrument-pre-accession-assistance_en
- https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget/programme_statement_-_ipa.pdf

BIH kontakt podatci

Vijeće Ministara BiH
Direkcija za evropske integracije
Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo
+387 33 255 317
www.dei.gov.ba

SRBIJA kontakt podatci

Sremska 3-5, 11000 Beograd
+381 11 202 14 37
e-mail: cfcu.kontakt@mfin.gov.rs
ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/funding-by-country/serbia_en

Projekat kofinansira Evropska unija

INVESTICIONI OKVIR ZA ZAPADNI BALKAN – WBIF

Investicioni okvir za Zapadni Balkan (eng. Western Balkans Investment Framework – WBIF) je zajednička inicijativa Evropske komisije i partnerskih međunarodnih finansijskih institucija (EIB-Evropske investicione banke, EBRD-Evropske banke za obnovu i razvoj, CEB-Razvojne banke Vijeća Evrope, KfW -Njemačke razvojne banke, AFD-Francuske razvojne agencije i Svjetske banke-WB), čiji cilj je da se za prioritetne projekte u regionu objedine i koordiniraju različiti izvori finansiranja (prvenstveno krediti) sa grant sredstvima.

WBIF sačinjavaju Zajednički fond za grant sredstva i Zajednički fond za kreditiranje. Finansijska sredstva Zajedničkog fonda za grant sredstva su namijenjena projektima koji su podržani kreditima partnerskih međunarodnih finansijskih institucija (koje neformalno sarađuju unutar Zajedničkog fonda za kreditiranje), kao i ostalih finansijskih posrednika, a u prioritnim oblastima vezanim za izgradnju infrastrukture te ostalim oblastima koje podržavaju socio-ekonomski razvoj.

Više o WBIF instrumentu: www.wbif.eu

Oblasti koje podržava WBIF:

- **Promet:** željeznički saobraćaj, unutrašnji plovni putevi, cestovni saobraćaj, luke, aerodromi, prekogranični objekti;

Projekat kofinansira Evropska unija

- **Energija:** obnovljivi izvori energije, sistemi povezivanja, prenos energije, hidroenergija, plinovodi, energetska efikasnost i ušteda energije;
- **Okoliš:** vodosnabdijevanje, tretman otpadnih voda, kanalizacija, upravljanje čvrstim otpadom i opasnim otpadom, kontrola štetnih emisija;
- Digitalna povezanost;
- Socijalni sektor: škole, bolnice i zdravstveni centri, socijalni stambeni smještaj, ostale javne ustanove;
- Podrška razvoju privatnog sektora (WB EDIF);
- Ostali sektori koji podržavaju socio-ekonomski razvoj, ukoliko ih odobri Upravni odbor Investicionog okvira za Zapadni Balkan.

WB EDIF PODRŠKA RAZVOJU PRIVATNOG SEKTORA

Ciljevi Programa su da se uspostave četiri komplementarna mehanizma finansijske podrške za MSP:

- Fond za inovativna preduzeća (Enterprise Innovation Fund ENIF) – Fond rizičnog kapitala za finansiranje inovativnih MSP u početnoj fazi razvoja;
- Fond za razvoj preduzeća (Enterprise Expansion Fund ENEF) – Fond razvojnog kapitala koji će se fokusirati na već uspostavljena MSP koja imaju visok potencijal za rast;
- Kreditna linija za garantovanje kreditiranja (Guarantee Facility GF) – koja će značajno poboljšati mogućnosti za MSP za pristup finansiranju od strane banaka, kao i potencijalno smanjenje troškova zaduživanja, putem osiguranja kreditnog portfolia finansijskim posrednicima;

Projekat kofinansira Evropska unija

- Tehnička podrška (TA Facility) – koja ima za cilj da unapredi regulatorni okvir od značaja za inovativna MSP sa visokim potencijalom rasta, kroz podršku zemljama učesnicama ovog Programa pri sprovođenju prioriternih reformi.

BIH kontakt podatci

NIPAC Bosnia and Herzegovina
Mr Edin Dilberović
Director of Directorate for European Integration
Djoke Mazalica 5
71000 Sarajevo
Tel: +387 33 255 044
Fax: +387 33 255 317
edin.dilberovic@dei.gov.ba
<http://www.dei.gov.ba>

SRBIJA kontakt podatci

NIPAC Serbia
Ms Jadranka Joksimović
Minister for European Integration
Nemanjina 34
11000 Belgrade
Tel: +381113617580
Fax: +381 11 3617 597
office@mei.gov.rs
<http://www.mei.gov.rs>

Projekat kofinansira Evropska unija

ERASMUS +

Erasmus+ je program Evropske unije koji obezbeđuje finansiranje projekata za saradnju u tri oblasti:

- obrazovanje,
- mladi i
- sport

ERASMUS+ je program Evropske unije koji ima za cilj finansiranje aktivnosti u oblasti obrazovanja, mladih i sporta. Ukupna sredstva namijenjena ERASMUS+ programu za period 2021-2027. iznose 26,2 milijardi eura.

Program za ovo razdoblje izrazito je usmjeren na socijalnu uključenost, zelenu i digitalnu tranziciju te promociju učešća mladih u demokratskom životu. Podržava prioritete i aktivnosti u okviru evropskog prostora obrazovanja, Akcionog plana za digitalno obrazovanje i Programa vještina za Evropu.

Takođe, program:

- podržava evropski stub socijalnih prava;
- implementira Strategije EU za mlade za razdoblje 2019-2027;
- razvija evropsku dimenziju u sportu.

Projekat kofinansira Evropska unija

KO MOŽE UČESTVOVATI U ERASMUS+ PROGRAMU?

U svim aktivnostima ERASMUS+ programa mogu učestvovati države članice Evropske unije ili treće zemlje pridružene programu. U treće zemlje pridružene programu spadaju Srbija, Republika Sjeverna Makedonija, Island, Lihtenštajn, Norveška i Turska. Neke aktivnosti, posebno u području visokog obrazovanja, stručnog obrazovanja i osposobljavanja mladih, otvorene su i za učesnike iz trećih zemalja koje nisu pridružene programu. U ovu kategoriju spada Bosna i Hercegovina (Zapadni Balkan, Regija 1).

Ciljevi ERASMUS+ programa. Kako bi se ostvarili njegovi ciljevi, u programu ERASMUS+ predviđena je realizacija sljedećih aktivnosti za period 2021-2027:

Ključna aktivnost 1 – Mobilnost u svrhu učenja za pojedince

Ova ključna aktivnost podržava mobilnost učenika i osoblja, aktivnosti učešća mladih, aktivnosti DiscoverEU, mogućnosti za učenje jezika i virtualne razmjene u području visokog obrazovanja i mladih.

Ključna aktivnost 2 –Saradnja orgnizacija i institucija

Ova ključna aktivnost podržava partnerstva za saradnju, partnerstva za izvrsnost, partnerstva za inovacije, projekte jačanja kapaciteta, neprofitna sportska događanja.

Ključna aktivnost 3 –Podrška razvoju politike i saradnji

Ova ključna aktivnost podržava inicijativu Mladi Evrope zajedno, namijenjenu lokalnim organizacijama mladih koje žele sklapati prekogranična partnerstva, odnosno dodati evropsku dimenziju svojim aktivnostima. Svrha je podstaći nove organizacije koje još nisu etablirane na evropskom nivou da se prijave.

Projekat kofinansira Evropska unija

Aktivnosti Jean Monnet

Aktivnosti Jean Monnet podržavaju: aktivnosti Jean Monnet u području visokog obrazovanja, aktivnosti Jean Monnet u drugim područjima obrazovanja i osposobljavanja, rasprava o politikama programa Jean Monnet i podrška za odabrane ustanove.

Više o ERASMUS+ programu, programskom vodiču i otvorenim pozivima: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

BIH kontakt podatci

Centar za omladinski razvoj „PRONI“ Brčko Distrikt BiH
<http://erasmusmladi.ba/>
<https://epale.ec.europa.eu/hr/blog/o-programu-erasmus-u-bosni-i-hercegovini>

SRBIJA kontakt podatci

Ruže Jovanović 27a, 11000 Beograd
+381 11 33 42 430
e-mail: neo_serbia@erasmusplus.rs
erasmusplus.rs/category/obrazovanje

PROGRAMI ZEMALJA DONATORA ZA POSLOVNU ZAJEDNICU U BOSNI I HERCEGOVINI

SAD-USAID

<https://www.usaid.gov/bosnia> (aktuelne teme su iz agro-sektora)

Projekat kofinansira Evropska unija

NJEMAČKA-GIZ

<https://www.giz.de/en/worldwide/30002.html> (aktuelna tema je dualno obrazovanje)

GIZ ured Bosna i Hercegovina

Direktorica u zemlji

Dr. Natalija el Hage

giz-bosnienherzegowina@giz.de

GIZ ured Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne 7-7a

Sarajevo

+387 33 957 500

+387 33 957 501

giz-bosnienherzegowina@giz.de

ŠVEDSKA-SIDA

- <https://www.sida.se/en/sidas-international-work/countries-and-regions/sidas-work-in-bosnia-and-herzegovina>;
- <https://c2c.ba/bs> (aktuelna tema je podrška inovativnim firmama).

ŠVAJCARSKA-SIPPO

- <https://www.sippo.ba/> (aktuelna tema je održiva trgovina)

Projekat kofinansira Evropska unija

UNDP

- <https://www.undp.org/bs/bosnia-herzegovina> (aktuelna tema je održivost zaštićenih područja u BiH – SPA);
- www.eu4agri.ba (aktelna tema je podrška konkurentnosti poljoprivrede i ruralni razvoj u BiH)

EBRD

- <https://www.ebrd.com/ebrd-in-bosnia-and-herzegovina.html>;
- <https://www.ebrd.com/news/2022/ebrd-eu-and-unicredit-provide-10-million-loan-to-small-businesses-in-bosnia-and-herzegovina-.html>;
- <https://www.ebrd.com/news/2022/bosnian-smes-to-receive-new-funds-from-ebrd-and-eu.html>;
- <https://www.ebrd.com/news/2022/ebrd-loan-to-mibospo-for-bosnian-msmes-and-greener-buildings.html>;
- <https://www.ebrd.com/news/2022/ebrd-eu-and-procredit-help-bosnian-smes-to-go-digital.html>.

OSTALI IZVORI FINANSIRANJA

Finansijski instrumenti zasnovani na ulaganju u kapital preduzeća sunaročito značajni za inovativna i brzorastuća MSP. Iako ova preduzeća čine mali deo sektora MSPP, ona su ključna za osiguranje dugoročne konkurentnosti zemlje, u tržišnim segmentima u širenju (npr. digitalna tehnologija i informaciono-komunikacione tehnologije). Ovi finansijski instrumenti u razvijenim zemljama imaju vrlo veliku ulogu u finansiranju MSPP, dok su kod nas tek u povoju.

Projekat kofinansira Evropska unija

Akceleratori su na neki način nastavak inkubatora. Oni su poslovni prostori koji primaju one koji su već razvili svoj poslovni model, došli do prvog proizvoda (izašli iz inkubatora) i pomažu im da "ubrzaju" svoj razvoj. To "ubrzanje" se uglavnom svodi na napredni "networking", tj. stvaranje veza i kontakata sa većim firmama, kompanijama i pojedincima koji mogu poneti vaše poslovanje na sledeći nivo a do kojih ne biste mogli doći sami u ovoj fazi razvoja svog biznisa.

Finansijskim instrumentima zasnovanim na ulaganjima u kapital preduzeća u razvijenim zemljama bave se **fondovi rizičnog kapitala**. Rizični kapital predstavlja posebnu vrstu vlasničkog kapitala koji se ulaže u privredne subjekte u fazama osnivanja, ranog razvoja i ekspanzije. Fondovi rizičnog kapitala najčešće se osnivaju u formi komanditnog društva, društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionarskog društva, upravljaju privatnim kapitalom investitora i isti ulažu u vidu učešća u osnovnom kapitalu odnosno vlasničkom kapitalu MSP visokog razvojnog potencijala u fazama osnivanja, ranog razvoja i ekspanzije.

Ulaganjem u kapital potencijalno brzorastućih preduzeća bave se i „**poslovni anđeli**“, fizička lica koja ulažu sopstveni privatni kapital, znanje i iskustvo u mlada preduzeća visokog razvojnog potencijala u ranim fazama osnivanja i razvoja u zamenu za vlasnički udeo u njima (poslovni anđeli). U Republici Srbiji osnovana je prva mreža poslovnih anđela Serbian Business Angels Network (SBAN), kao i Srpska asocijacija privatnih ulagača u kapital preduzeća (SPEA).

Crowdfunding (grupno finansiranje) je metoda finansiranja nekog projekta prikupljanjem sredstava od velikog broja pojedinaca, prvenstveno putem online crowdfunding platformi.

Projekat kofinansira Evropska unija

Inovacioni vaučeri predstavljaju jednostavan finansijski podsticaj koji omogućava malim i srednjim preduzećima da, koristeći usluge naučnoistraživačkog sektora, podignu nivo inovativnosti svojih proizvoda i postanu konkurentniji na tržištu. Istovremeno, na ovaj način podstiče se saradnja nauke i privrede, što je jedan od preduslova razvoja konkurentnosti privrede u Srbiji.

Mikrofinansiranje je slabo zastupljeno iako je to važna alternativa za ekonomski najslabija preduzeća, koja često ne mogu da ispune uslove za dobijanje bankarskih kredita. Dve organizacije koje se ovim poslom bave u Republici Srbiji (Agroinvest, MikroFinS) dobijaju finansijsku podršku međunarodnih donatora, ali ne mogu sredstva da plasiraju neposredno, već preko poslovnih banaka.

Osnovni koncept **lizinga** leži u pravu korisnika da koristi predmet lizinga iako nije njegov vlasnik. Davalac lizinga zadržava pravo vlasništva nad predmetom lizinga u toku trajanja ugovora. Dve osnovne vrste lizinga su finansijski i operativni lizing, zavisno do toga da li se finansira kupovina ili korišćenje predmeta lizinga. Operativni lizing je kratkoročni ugovor o zakupu gde je period ugovora obično kraći nego korisni ekonomski vek predmeta zakupa. Nakon isteka ugovora o zakupu, predmet lizinga se vraća davaocu. Finansijski lizing podrazumeva da nakon isteka ugovora korisnik finansijskog lizinga postaje vlasnik predmeta, ukoliko je tako naznačeno u ugovoru.

Factoring je finansijska usluga kupoprodaje postojećeg nedospelog ili budućeg kratkoročnog novčanog potraživanja, nastalog po osnovu ugovora o prodaji robe ili pružanja usluga u zemlji i inostranstvu. Predmet faktoringa može biti svako postojeće nedospelo ili buduće, celo ili delimično, kratkoročno novčano potraživanje koje je nastalo po osnovu ugovora o prodaji robe ili pružanja usluga, zaključenog između pravnih lica i preduzetnika.

Projekat kofinansira Evropska unija

2014-2020

ENHANCE
PODRŠKA ZA UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI I ZAPOSŁJAVANJA

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost projektnih partnera Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, Privredne komore Zlatiborskog upravnog okruga i Udruženja ENERGIS i ni na koji način se ne može smatrati da odražava stavove Evropske unije.

ENHANCE

PODRŠKA ZA UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI I ZAPOSŁJAVANJA

Projekat kofinansira Evropska unija

Projekat ENHANCE
Branislava Đurđevića 10/4, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel: +387 33 566 311, fax: +387 33 217 783
info@kfbih.com; www-kfbih.com

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY OF SERBIA
Regional Chamber of Commerce and Industry
of the Chamber Administration District

ENERGIS

2014-2020

ENHANCE
POSREDAVAČ U PROMETU KAPITALOM I USLUGAMA

Projekat kofinansira Evropska unija

Projekat ENHANCE
Branislava Đurđevića 10/4, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel: +387 33 566 311, fax: +387 33 217 783
info@kfbih.com; www-kfbih.com

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
CHAMBER OF COMMERCE OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY OF SERBIA

Regional Chamber of Commerce and Industry
of the Chamber Administrative District

ENERGIS